

A 1820/presidiet**Behandles i** Præsidiets

Præsidiets betænkning over
Medlemsforslag om nordisk samordning ifråga om Magnitskij-lagstiftning

Forslag

Præsidiets foreslår, at

Nordisk Råd ikke foretager sig yderligere i anledning af medlemsforslaget om nordisk koordination vedr. introduktion af Magnitskij-lovgivning.

Bakgrund

2019 var 10-året for døden af den russiske revisor, Sergej Magnitskij, som afslørede skattebedrageriet i Hermitage Capital Mangements russiske fond. I marts 2019 afholdt Europa-Parlamentets en høring og fremsatte et tydeligt ønske om, at EU vedtager lovgivning som muliggør sanktioner når der begås overtrædelse af menneskerettigheder. Lignende lovgivning er introduceret i USA, Canada og flere andre lande (kaldet Magnitskij-lovgivning).

Som følge af den langsommelige behandling i EU, har den konservative gruppe fremsat medlemsforslag om, i) At Nordisk Ministerråd skal fremme en fælles nordisk holdning til 'Magnitskij-lovgivning' i EU, og ii) at de nordiske regeringer parallelt skal arbejde for at indføre national Magnitskij-lovgivning i samtlige nordiske lande, såfremt EU ikke fuldfører en Magnitskij-lovgivning. Medlemsforslaget fik bred opbakning under drøftelserne på Nordisk Råds 71. Session i Stockholm i oktober 2019.

Siden fremsættelse af medlemsforslaget er der sket udvikling i sagen. Det Europæiske Råds Menneskerettighedsgruppe (COHOM) har i samarbejde med EU's Fælles Udenrigstjeneste (EEAS) lykkedes at skabe konsensus, hvilket blev bekræftet den 9. december 2019 på EU's Rådsmøde for udenrigsanliggender. Her vurderede ministrene EU's arbejde med menneskerettigheder, de instrumenter der er til rådighed, og at indlede det forberedende arbejde med en mulig horisontal sanktionsordning for at tackle alvorlige krænkelse af menneskerettighederne.

COHOM har siden januar 2020 drøftet rammerne for et globalt sanktionsregime vedrørende alvorlige menneskerettighedsovertrædelser. Dette vil være EU's ækvivalent til den såkaldte Magnitsky-akt fra USA, dog med den forskel at EU's regime ikke kun omfatter Rusland, men også vil gælde overtrædelser af menneskerettigheder i andre dele af verden. EU's globale sanktionsregime vil derfor ikke benævnes 'Magnitskij lovgivning'. Det bemærkes, at der kræves enstemmighed i Rådet hvad angår menneskerettigheder og sanktioner hvilket har forsinket processen. Den 7. december 2020 vedtog Rådet forordningen, forud for FN's internationale menneskerettighedsdag den 10. december.

Arbejdet med et globalt sanktionsregime skal ses som en komponent i EU's bredere arbejde under den strategiske ramme for menneskerettigheder og demokrati (2012), der opstiller principperne, målene og prioriteterne, der skal forbedre effektiviteten og sammenhængen i EU-politikken på disse områder. For at gennemføre EU's strategiske ramme har EU vedtaget handlingsplaner for 2012-2014, 2015-2019 og den 19. november 2020 godkendte Rådet den nye handlingsplan for 2020-2024. Denne inkluderer prioriteter om; i) beskyttelse og bemyndigelse af enkeltpersoner, ii) opbygning af modstandsdygtige, inkluderende og demokratiske samfund, iii) fremme af et globalt system for menneskerettigheder og demokrati, iv) udnyttelse af nye teknologier muligheder samt v) forbindelsen mellem globale miljøudfordringer og menneskerettigheder.

Vedtagelsen af et globalt sanktionsregime imødekommer Europa-Parlamentets og medlemslandenes ønske om, at styrke kapaciteten til at reagere foran alvorlige menneskerettighedskrænkelser. Og det imødekommer det fremsatte medlemsforslag i Nordisk Råd om, at kunne sætte mere effektivt ind i fællesskab med EU end nationalt eller i Norden. Det bemærkes, at EU inviterer Norge og Island (som EØS-lande) til systematisk at tilpasse sig EU-sanktionsregime. Såfremt det imødekommes, pålægger det dem at tilpasse deres nationale politikker og lovgivning til rådsafgørelsen.

EU's globale menneskerettighedssanktionsregime dækker alvorlige menneskerettighedsovertrædelser og krænkelser, herunder folkedrab, forbrydelser mod menneskeheden, tortur og anden grusom, umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf, slaveri, udenretslig, sammenfattende eller vilkårlig henrettelse og drab, tvunget forsvinden af personer, vilkårlige anholdelser eller tilbageholdelser. Hertil kommer handel med mennesker, menneskesmugling, seksuel og kønsbaseret vold, krænkelser af friheden til fredelig forsamling og forening, krænkelser eller misbrug af menings- og ytringsfrihed eller misbrug af religions- eller trosfrihed. Med regimet kan EU indføre rejseforbud til EU, indefryse gerningsmændenes aktiver i EU samt forbyde enhver EU-person at stille midler og økonomiske ressourcer til rådighed for gerningsmændene. I modsætning til eksisterende geografisk afgrænsede regimer kan det nye sanktionsregime anvendes ved grænseoverskridende krænkelser.

Det nye globale sanktionsregime supplerer EU's 18 eksisterende sanktionsregimer som har over 200 individuelle navne inkluderet. Det bemærkes, at det nye sanktionsregime er gyldigt i 3 år i modsætning til de øvrige regimer der skal forlænges hver 6/12 måned. Da regimet netop er vedtaget indgår der endnu ingen navne på listen. Et navn kan ikke kunne optræde to gange for samme overtrædelse, men individer/enheder kan godt optræde på forskellige sanktionslister for forskellige krænkelser/forbrydelser (f.eks. overtrædelse af både menneskerettigheder, korruption, våbenembargo, etc.).

Der er ikke fremlagt en offentlig tidslinje med EU mødefrekvens for at opdatere listen for at overraske mulige gerningsmænd og sikre at de ikke når at slette beviser eller flytte økonomiske aktiver i skjul. Forslag til navne til det nye sanktionsregime vil komme fra EU's medlemsstater og den fælles udenrigstjeneste. Det kan være ønskværdigt med fællesnordisk indspil til hvilke personer og organer som ønskes inkluderet af det nye sanktionsregime.

Der kræves enstemmighed i Rådet før individer/enheder kan omfattes af sanktionsregimet. Dette kan af kritikere anses som en hæmsko for at få gerningsmænd opført på sanktionslisten. Men det kan også anses som en styrke ved at fremvise EU solidaritet overfor de individer/enheder som opføres på listen.

Præsidiets synspunkter

Præsidiets udtrykker tilfredshed med, at man i EU-regi har opnået enighed om en rådsforordning om, at et indføre et EU globalt sanktionsregime vedrørende alvorlige menneskerettighedsovertrædelser.

Præsidiets finder, at det vil være uhensigtsmæssigt i forhold til det besluttede EU-sanktionsregime, at anmode de nordiske regeringer om, at arbejde for at indføre nationale sanktionsregimer i forhold til grove overtrædelser af menneskerettighederne parallelt med EU-arbejdet.

Præsidiets bemærker, at såfremt de nordiske lande ønsker at gå videre med national Magnitskij-lovgivning frem for via EU-samarbejdet, så vil et givent nationalt sanktionsregime begrænses til alene at omfatte rejse/visa-restriktioner mod udlændinge (Rusland), men ikke at kunne indefryse aktiver, ejendomme og penge da dette er et område med EU-kompetence.

Præsidiets bemærker, i relation til den første at-sats, at Nordisk Ministerråd ikke har mandat til at samarbejde med udenrigs- og sikkerhedsmæssige spørgsmål, men at overholdelse af menneskerettigheder er af største vigtighed.

Præsidiets foreslår, at Nordisk Råd ikke foretager sig yderligere i anledning af medlemsforslaget om nordisk koordination vedr. introduktion af Magnitskij-lovgivning.

Norden, den 8. marts 2021

Annette Lind (S)
Aron Emilsson (SD)
Bertel Haarder (V)
Christian Juhl (EL)
Erkki Tuomioja (sd)
Gunilla Carlsson (S)
Hans Wallmark (M)
Heidi Greni (Sp)

Linda Modig (C)
Martin Kolberg (A)
Michael Tetzschner (H)
Oddný G. Harðardóttir (Sf)
Silja Dögg Gunnarsdóttir (Frfl)
Steinunn Þóra Árnadóttir (VG)
Wille Rydman (saml)